

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра екології та ботаніки

«Затверджую»
Завідувач кафедри

В. Г. Скляр Скляр В. Г.

« 11 » 06 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК 22. Регіонаознавство

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 242 «Туризм»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Освітня програма: 242 Туризм (перший рівень (бакалаврський) вищої освіти)

Факультет: Агротехнологій та природокористування

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Регіонознавство» для студентів за спеціальністю 242 «Туризм».

Розробники:

Д. б .н., завідувач кафедри екології та ботаніки Скляр В. Г. (В. Г. Скляр)
(підпис)

Асистент кафедри екології та ботаніки Зубцова І. В. (І. В. Зубцова)
(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри екології та ботаніки

Протокол від «11» червня 2020 року № 17

Завідувач кафедри екології та ботаніки

В. Г. Скляр (Скляр В. Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми О. М. Тихонова (Тихонова О. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Декан факультету агротехнологій та природокористування
(на якому викладається дисципліна)

І. М. Коваленко (Коваленко І. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Декан факультету агротехнологій та природокористування
(до якого належить кафедра)

І. М. Коваленко (Коваленко І. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Методист навчального відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

І. М. Паранік (І. М. Паранік)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 01.07 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Зубцова І. В., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 242 «Туризм».	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2020-2021-й	
Загальна кількість годин - 120		Курс	
		2	-
		Семестр	
		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	ОС: Бакалавр	Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		30 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
Самостійна робота			
60 год.	-		
Вид контролю: іспит			

Примітка: співвідношення кількості годин (%) аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60/60 (50/50)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування системи знань щодо наукового обґрунтування особливостей утворення, розвитку та перспектив подальшого існування провідних країн світу на основі регіонального та типологічного підходів з позицій дослідження історико-політичних та соціально-економічних параметрів. Досягнення даної мети ґрунтується на застосуванні комплексно-географічного та системного підходів до вивчення соціально-економічних та політичних проблем регіонів світу.

Завдання:

- Визначення місця основ регіонознавства в системі наук, сутності й основних функцій регіонознавства;
- Аналіз складу регіонів світу на основі типологічного підходу, особливостей їх формування, політико-адміністративного устрою і політичної системи;
- Визначення характерних рис населення регіонів на прикладі найбільш розвинених країн: природного та механічного руху, особливостей відтворення, етно-соціального складу, розселення, зайнятості;
- Характеристика природно-ресурсного потенціалу регіонів на прикладі найбільш розвинених країн (природних умов та природних ресурсів, їх впливу на участь в міжнародному географічному поділі праці);
- Вивчення галузевої структури господарства регіонів світу на прикладі найбільш розвинених країн: галузей промисловості, сільського господарства, транспорту;
- Дослідження внутрішніх відмінностей країн регіонів світу, характерних рис їх економічного районування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- Типологічні підходи до поділу регіонів та країн світу за низкою ознак;
- Склад території (адміністративно-територіальні одиниці – штати, землі, провінції, області тощо);
- Характерні ознаки складу населення (расовий, етнічний, релігійний) та його динаміки;
- Складові природно-ресурсного потенціалу регіонів та країн світу;
- Основні напрямки та результати економічної й політичної реформ ХХ-ХХІ століть;
- Галузеву спеціалізацію та форми участі в міжнародних економічних зв'язках;
- Принципи та складові частини економіко-географічного районування регіонів та країн світу.

Вміти:

- Використовуючи теоретичні знання вміти аналізувати, порівнювати, картографувати основні показники, що характеризують економічне та політичне життя регіонів та країн світу;
- Використовуючи відповідні критерії та дані Єдиної системи соціально-демографічної статистики (ЄССДС), вміти характеризувати природні та соціально-економічні умови розвитку регіонів та країн світу та визначати їхні проблеми та перспективи;
- Використовуючи знання комп'ютерного та іншого спеціального обладнання та забезпечення вміти ефективно його використовувати для певних економіко-географічних досліджень, виконувати необхідні розрахунки;
- Відстежувати та враховувати сучасні зміни соціального, економічного та політичного життя регіонів та країн світу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

знаходиться на апробації (протокол від «11» червня 2020 року № 17)

МОДУЛЬ 1. РЕГІОНОЗНАВСТВО ЯК НАУКА

Змістовий модуль 1. Вступ. Регіоналізм як наука

Тема 1. Регіоналізм як наукова дисципліна

Поняття про регіоналізм: різні підходи. Регіональна наука на Заході. Регіоналізм в контексті міжнародних відносин. Регіоналізм і країнознавство. Поняття «регіон»; підходи: фізико-географічний; соціально-економічний; екологічний; політичний (геополітичний); військовий; історико-культурний; літературно-мистецький; етнічний та ін. Предмет дослідження регіоналізму. Основні типи регіонів. Основні методи регіоналізму. Комплексна регіоналістична характеристика. Головні функції регіоналізму. Основні завдання сучасного регіоналізму. Поняття про регіоналізм. Регіональна політика «пряма» та «опосередкована».

Тема 2. Макрорегіони світу

Основні підходи до регіоналізації світу. Фізико-географічні регіони світу: зональні та азональні. Геополітична структуризація світу. Економічна регіоналізація світу. «Північ» – «Південь». «Захід» – «Схід». «Центр» – «напівпериферія» – «периферія». «Великі» економічні простори. Соціально-економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу.

МОДУЛЬ 2. РЕГІОНОЗНАВСТВО КРАЇН СВІТУ

Змістовий модуль 2 Економічна та соціальна характеристика регіонів та країн світу.

Тема 3. Економічна та соціальна географія країн Північноамериканського регіону як провідного центру світового господарства.

Економіко-географічна та соціальна характеристика США. Економіко-географічна та соціальна характеристика Канади.

Тема 4. Економічна та соціальна географія країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону як найбільш динамічного центру світового господарства.

Економіко-географічна та соціальна характеристика Японії. Економіко-географічна та соціальна характеристика Китаю. Розробка і захист творчої роботи з економічної та соціальної характеристики однієї з країн світу (за варіантом).

Тема 5. Економічна та соціальна географія країн-лідерів Європейського регіону.

Економіко-географічна та соціальна характеристика Федеративної республіки Німеччини. Економіко-географічна та соціальна характеристика Франції. Економіко-географічна та соціальна характеристика Великої Британії. Економіко-географічна та соціальна характеристика Італії.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ 1. РЕГІОНОЗНАВСТВО ЯК НАУКА						
<i>Змістовий модуль 1. Вступ. Регіоналізм як наука</i>						
Тема 1. Регіоналізм як наукова дисципліна	12	6	6			
Тема 2. Макрорегіони світу	22	6	6			10
Разом за змістовим модулем 1.	34	12	12			10
МОДУЛЬ 2. РЕГІОНОЗНАВСТВО КРАЇН СВІТУ						

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 2 Економічна та соціальна характеристика регіонів та країн світу.						
Тема 3. Економічна та соціальна географія країн Північноамериканського регіону як провідного центру світового господарства.	27	6	6			15
Тема 4. Економічна та соціальна географія країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону як найбільш динамічного центру світового господарства.	27	6	6			15
Тема 5. Економічна та соціальна географія країн-лідерів Європейського регіону.	32	6	6			20
Разом за змістовим модулем 2	86	18	18			50
Всього за курс	120	30	30			60

5. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва та план теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Регіонознавство як наукова дисципліна</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про регіонознавство: різні підходи. 2. Регіональна наука на Заході. 3. Регіонознавство в контексті міжнародних відносин. 4. Регіонознавство і країнознавство. 5. Поняття «регіон»; підходи: фізико-географічний; соціально-економічний; екологічний; політичний (геополітичний); військовий; історико-культурний; літературно-мистецький; етнічний та ін. Предмет дослідження регіонознавства. 6. Основні типи регіонів. 7. Основні методи регіонознавства. 8. Комплексна регіонознавча характеристика. 9. Головні функції регіонознавства. 10. Основні завдання сучасного регіонознавства. 11. Поняття про регіоналізм. 12. Регіональна політика «пряма» та «опосередкована». 	6
2	<p>Тема 2. Макрорегіони світу</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до регіоналізації світу. 2. Фізико-географічні регіони світу: зональні та азональні. 3. Геополітична структуризація світу. 4. Економічна регіоналізація світу. «Північ» – «Південь». «Захід» – «Схід». 5. «Центр» – «напівпериферія» – «периферія». 6. «Великі» економічні простори. 7. Соціально-економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу. 	6
3	<p>Тема 3. Економічна та соціальна географія країн Північноамериканського регіону як провідного центру світового господарства.</p> <p>План</p>	6

№ з/п	Назва та план теми	Кількість годин
	1. Економіко-географічна та соціальна характеристика США. 2. Економіко-географічна та соціальна характеристика Канади	
4	Тема 4. Економічна та соціальна географія країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону як найбільш динамічного центру світового господарства. План 1. Економіко-географічна та соціальна характеристика Японії. 2. Економіко-географічна та соціальна характеристика Китаю. 3. Розробка і захист творчої роботи з економічної та соціальної характеристики однієї з країн світу.	6
5	Тема 5. Економічна та соціальна географія країн-лідерів Європейського регіону. План 1. Економіко-географічна та соціальна характеристика Федеративної республіки Німеччини. 2. Економіко-географічна та соціальна характеристика Франції. 3. Економіко-географічна та соціальна характеристика Великої Британії. 4. Економіко-географічна та соціальна характеристика Італії.	6
	Разом за курс	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи регіоналістики. Історія країнознавчої думки	2
2	Тема 2. Порівняльна характеристика показників розвитку країн – Великої 20.	6
3	Тема 3. Семінар «Китай – гігант сучасної економіки»	4
4	Тема 4. Формування та сучасний устрій США	4
5	Тема 5. Населення та етнічні особливості Канади.	2
6	Тема 6. Територіальна структура господарства Канади.	2
7	Тема 7. Адміністративно-територіальний устрій ФРН (федеральні землі ФРН)	2
8	Тема 8. Економічна та соціальна характеристика штату США (за варіантами)	2
9	Тема 9. Характеристика ЕГП країни (за варіантом)	2
10	Тема 10. Економіко-географічне районування Італії	2
11	Тема 11. Контрольно-модульна робота	2
	Всього	30

Примітка: тема, план та питання для обговорення, література та методичні рекомендації по підготовці до практичної роботи у викладені у методичних вказівках.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Відмінності концептуальних підходів до країнознавчих досліджень (за варіантами) 1. Концепція проблемного країнознавства; 2. Концепція поєднання країнознавства з рішенням глобальних	10

	<p>проблем людства</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. концепція економіко-географічного країнознавства, що ґрунтується на ідеї про територіальну структуру господарства країни; 4. концепція середовища суспільного розвитку як предмета країнознавства; 5) концепція «географічного країнооблаштування»; 5. концепція культурно-образного країнознавства. 	
2	<p>Тема 2. Відмінні риси економічного та політичного життя країн Нового Світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Транснаціональні корпорації країн Північної Америки 2. Географія науки в США 3. Територіальна структура господарства латино-американських країн 4. Нові столиці Латинської Америки (XX-XXI ст.) 5. Тенденції та перспективи розвитку АТР. Роль в ньому Австралії та Нової Зеландії 6. Відмінні риси 	15
3	<p>Тема 3. Відмінні риси економічного та політичного життя країн Азії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості економічного успіху країн Перської затоки 2. Арабо-ізраїльський конфлікт: причини, стан, наслідки 3. Сутність і відмінності демографічних проблем країн Азії 4. Тихоокеанський пояс Японії 5. Особливості розвитку новоіндустріальних країн „2 хвили” в Азії 6. Особливості розвитку країн Гімалайського регіону 7. Бруней – князівство «чорного золота» 8. Сучасний стан соціально-економічного і політичного життя країн Центральної Азії 	15
4	<p>Тема 4. Відмінні риси економічного та політичного життя країн Африки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рекреаційний потенціал країн Північної Африки 2. Особливості процесів урбанізації в країнах Африки 3. Сучасний геополітичний стан ПАР 4. Країни монокультури Африки 5. Країни «мусульманського світу» Африки 	20
	Разом	60

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЗА ДЖЕРЕЛОМ ЗНАНЬ

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. *Практичні*: практична робота, вправа, виробничо-практичні методи.

2. Активні методи навчання (використання технічних засобів навчання, мозкова атака, диспути, круглі столи, ділові та рольові ігри, тренінги, використання проблемних ситуацій, екскурсії, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій та інші).

3. Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, інтерактивних електронних таблиць, діалогове навчання, співробітництво студентів та інші).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - результати виконання та захисту практичних робіт;
 - експрес-контроль під час аудиторних занять;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - виконання аналітично-розрахункових завдань;
 - написання рефератів;
 - результати тестування;
 - письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
 - виробничі ситуації, кейси тощо.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота					С Р С	Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 0-20 балів		Змістовий модуль 2 0-20 балів							
T1	T2	T3	T4	T5	15	55 (40+15)	15	30	100
10	10	6	6	8					

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестрової (підсумкової) атестації у формі екзамену:

- до 40 балів – за результатами модульного контролю впродовж семестру;
- до 15 балів – за результатами проміжної атестації;
- до 15 балів – за виконання самостійної роботи;
- до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальні презентації в програмі «Power Point», навчальні фільми, Методичні вказівки до виконання практичних робіт та проведення семінарських занять з дисципліни «Регіонаознавство», навчальні атласи.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Безуглий В.В. Економічна та соціальна географія світу: Посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2008. 688 с.
2. Головченко В.І. Регіонаознавство: Азія, Африка й Латинська Америка: Навч. посіб. К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 352с.
3. Соціально-економічна географія світу. Загальна частина. / За ред. С.П. Кузика. Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. 256 с.
4. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. К.: Либідь, 2000.- 416 с.

Допоміжна

1. Атлас економічна і соціальна географія світу: 10-11 клас. К.: ДНВП Картографія, 2016. 53 с.
2. Безуглий В.В., Регіональна економічна та соціальна географія світу: ПосібникК.: Видавничий центр «Академія», 2007. 688 с.
3. Дадашев Б. А. Регіональна економіка [текст] : навчальний посібникє. Видавництво «Центр учбової літератури», 2014. – 202 с.
4. Жупанський Я.І., Сухий П.О. Соціально-економічна картографія: Підручник для студентів географічних, топографо-геодезичних, економічних спеціальностей вищих і середніх навчальних закладів. Тернопіль, 1997.- 274 с.
5. Краєвська О.А. Політика Європейського Союзу у сфері туризму: концептуальні засади та інституційні механізми : монографія. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 276 с
6. Ростов Є.Ф. Економіка країн світу. Довідник. К.:НВП Картографія, 1998. 188 с.
7. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком туризму : навч. посіб. К.: Знання, 2012. 455 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. http://tourlib.net/books_ukr/bocheluk12.htm
2. Сайт Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО) – <http://unwto.org>.
3. Інформаційний розділ ЮНВТО – www.world-tourism.org.
4. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України – www.tourism.gov.ua.
5. «Все о туризме» – туристическая библиотека – <http://tourlib.net/>.